

Pieniä muistonsirpaleita matkalta 1966-2007

Tarja Kokkonen

Lämmin kesäpäivä vuonna 1966. Keskikoulu oli päättynyt edellisellä viikolla ja nyt tartuin arkaillen jykevään oven kahvaan astuakseni painavasta ovesta sisään, tulevaan kesätyöpaikkaani, Helsingin Sanomien pääkonttoriin, kuuluisan Ludviginkadun kellon alta. Tulisin harjoittelemaan toimistotyötä keskustan jakelunhoitoryhmässä. Asiakaspalvelukonttorin takahuoneessa tulvahti vastaan vanhan puun tuoksu. Konttorioven avattuani, vastaan tuli herttainen vanha neiti, joka antoi ystävällisesti oman ”vaatepuunsa”, jossa luki Elsa Liukku, käyttööni, neuvoi vaatekaapin ja opasti minut paikalleni. Virkailijoita alkoi saapua ovesta asettuen pikku hiljaa paikoilleen, kassoja availtiin tiskien ääressä, itse katselin pelonsekaisin tuntein, kun konttorin ulko-ovet aukaistiin ulkopuolella odottaville asiakkaille, jotka pelmahtivat sisälle melkein juoksujalkaa ja täyttivät hetkessä koko salin.

Olin jo kaksi kertaa keväällä käynyt työhaastattelussa rouva Aune Virtasen luona, joka hallitsi auktoriteetillaan pääkonttorin sekä lukuisten sivukonttoreiden henkilökuntaa, mukaan lukien Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien lehdenjakajat. Erittäin tärkeä osuus hänen pitämässään työhaastattelussa oli käsialanäytteellä, koska kaikki kortistot, tilaukset ja osoitteenmuutokset kirjoitettaisiin käsin, siisteys ja todistuksen kaunokirjoitusnumero olisivat valttia. Rouva Virtasen mielestä koulutodistukseni paras kohta olikin kymppi kyseisessä aineessa. Hän ei muistanut kuitenkaan ensimmäistä käyntiäni, vaan kutsui minut uudelleen luokseen todeten taas samat asiat, käskien kirjoittaa mallilauseen kaunokirjoituksella. Kilttinä tyttönä en maininnut, että olin jo kerran hänen luonaan käynyt ja ajattelin, että viivyn kuitenkin vain kesän ja jatkan syksyllä koulunkäyntiä. Rouva Virtanen toivotti ”pikkuneidin” tervetulleeksi taloon. Sivulauseessa hän kiitteli Munkkivuoren konttorin ikkunan kukkia, joita tätini lehdenantajana hoivaili työnsä ohessa. Rouva Virtanen kulki usein konttorin ohi ja oli huomioinut kukat. Ehkä siitä sain lisäpisteitä. Aiemmat kesätyöt maitokaupassa ja huoltoaseman kahviossa ratkaisivat ehkä kuitenkin valintani.

Rouva Virtasen käsien kautta liikkuvat mm. helsinkiläisten jakajien palkkarahat ja hänen luokseen myös lähetettiin nuhdeltavaksi sellaisiin laiminlyönteihin syyllistyneet jakajat, joita ei sivukonttorissa saatu ruotuun. Rouva lähenteli jo seitsemääkymmentä vuotta ja hänen puuteroitu olemuksensa loi kunnioittavan pelonsekaisen ilmapiirin koko konttoriin.

Vähitellen tulin oppimaan talon tavoille. ”kanakoppi” oli mielenkiintoinen paikka ja sijaitsi ikään kuin puoli kerrosta konttorin yläpuolella, siitä kai nimi.

Siellä istuivat lähetit. Kun työpöydällä olevaa nappia painoi, lähetti ilmestyi pöydän viereen ja otti postilähetyksen. Ulkoläheteistä on jäänyt mieleen vanhempi neiti Lilja Niemi jota kutsuttiin ”Liljankukaksi”. Uskollisempaa ja täsmällisempää lähettäjä sai hakea. Joka päivä hän kävi, muiden ulkolähetettien tavoin, hakemassa tilaukset ryhmästämme ja vei ne sovittuihin sivukonttoreihin muiden lähettien tavoin.

Ulkona liikkuaan ”Liljankukalla” oli joskus puoliksi avattu musta sateenvarjo pänsä päällä, lähetin työnsä hän hoiti erinomaisen säntillisesti.

Kanakopin vieressä oli kahvinkeittokeppi, jonka pöydällä oli rivi erilaisia kahvipannuja ja keittolevy. Konttorissa oli muodostunut omia kahviporukoita, jotka ostivat ja keittelivät vuorotellen päiväkahvinsa ja joivat ne yhdessä. Näihin kahviporukoihin ei ollut kesätyöillä pääsyä. Työntekijöitä konttorissa oli nelisenkymmentä.

Asiakkaina kävi myös paljon sen ajan esiintyviä taitelijoita ja muita julkisuuden henkilöitä. Se oli jännittävää ja piristi päivää vaikka heitä tarkkailtiin vain salaa. Kuri oli kova ja ylimääräisiä jutusteluja ei sallittu. Muistan mm. suuren diivan Ella Erosen, joka kävi kerran tuohtuneena kovaäänisesti valittamassa Ilta-Sanomien julkaisemasta kihlausjutusta hänen ja nuoren runoilijamiehen välillä. Hänet ohjattiin toimitukseen. Joskus kävi jopa poliisi nimimerkkivastaustiskillä kyselemässä jonkun henkilön perään. Taiteilija Kari Suomalaisen äiti, säkkärätukkainen pieni rouva kävi usein valtavan suuren haiskahtavan koiransa kanssa. Tytöt antoivat tiskin yli koiralle makupaloja.

Kynät ja muut tarvikkeet piti hakea tarvittaessa seuraavasta huoneesta pääkassalta, kynän pätkiä jatkettiin holkeilla joten tuhlausta ei harrastettu. Joku oli ostanut omalla kustannuksellaan hienon täytekynän käyttöönsä.

Yleisöpuolella tiskiä oli koko päivän kova vilskke ja tungos. Ilmoitusten jättäjiä tuli jatkuvana virtana sisään, monet laativat ilmoituksensa paikan päällä ja saivat neuvoja virkailijoilta tarvittaessa. Sanomalehtien käteistilauksia kertyi tilauskassoilta monta liuskaa päivässä jotka sitten välitimme puhelimitse lukuisiin Helsingin alueen konttoreihin, joita sijaitti lähes jokaisessa kaupunginosassa. Tilaajien piti saada lehtensä seuraavasta aamusta kotiin. Aamupäivällä tulleet tilaukset ja osoitteenmuutokset lähetettiin kirjoitettuna lähetin mukana konttoreihin ja illansuun tilaukset soiteltiin. Helsingin katuosoitteet tulivat tutuiksi kun osoitteen mukaan piti osata soittaa oikeaan konttoreihin. Konttoreita oli eri kaupunginosissa useita, mm. Hämeentielläkin kaksi. Jokaiseen sivukonttoreihin riitti asiakkaita aamuvarhaisesta sulkemisaikaan asti. Katutuntemuksen puolesta olisin voinut pärjätä hyvin taksihommissa. Jos aamulla oli ollut jakeluhäiriö, Helsingin Sanomat lähetettiin Ilta-Sanomien jakajan mukana asiakkaalle jotka todella vaativat puuttuvan lehden itselleen toimitettavaksi tavalla tai toisella, häiriöpäivinä puhelin pirisi tauotta. Sivukonttoreiden toimistohenkilökunta joutui usein lähtemään

aamuvarhaisesta jakohommiin itse jos ei sijaista löytynyt poisjääneelle lehdenjakajalle.

Paljon oli päällekkäistä kirjoitustyötä, kun sivukonttoreissakin tilausten tiedot kirjoitettiin kortistoon ja lopuksi jakajan jakokirjaan. Jokaista konttoria varten pääkonttorissa oli oma kirja johon tilaukset ja osoitteenmuutokset jäljennöspaperin läpi kirjoitettiin. Näin kaikista kirjauksista jäi jäljennös mahdollisia jälkitarkistuksia varten.

Asiakkaat soittivat Rouva Virtaselle säälivänsä erästä hyvin iäkstä ja kumaraista Ilta-Sanomien jakajaa jota kutsuttiin Hipsukaksi ja ihmettelivät, kuinka hänen annetaan raataa kyseisessä työssä. Hipsukka kuulemma oikeasti halusi kantaa kahta nippua tasapainon vuoksi ja jaettavana oli ilmeisen pieni piiri jonka työn hän halusi ehdottomasti hoitaa. Yhtiössä vallitsi hyvin suvaitseva työilmapiiri erilaisuutta kohtaan ja useita henkilöitä oli palkattu ns.suojatöihin ja he suoriutuivat annetuista tehtävistä hyvin. Myöhemmistä ns.”julkkiksista” näyttelijä Ville-Veikko Salminen ja laulaja Vilho Vartiainen olivat kerrotun mukaan toimineet myös Ilta-sanomien jakajina hetken aikaa. IS-jakelu koteihin loppuikin melko pian ja siirryttiin iltapäivälehdessä osalta irtonumeromyyntiin.

Lauantaisin oltiin töissä, tehtiin hieman lyhyempää työpäivää.

Palkkapäivä oli juhlapäivä, kaksi kertaa kuukaudessa.

Palkkapussit jaettiin pääkassasta, konttorin ovesta neiti Wehrnbom kävi nyökkäämässä ensin rouva Virtaselle. Koko konttorin väki odotti tätä merkkiä. Kun Rouva Virtanen tuli takaisin, seuraavaksi menivät arvojärjestyksessä vanhemmat ja muut saivat mennä viimeisenä hakemaan palkkansa. Kun ”arvohenkilöt” palasivat tilipussinsa kanssa, muodostui äkkiä jonoa konttorin puolelta pääkassan ovelle. Palkkakuori luovutettiin tarkan selaamisen jälkeen pahvilaatikosta. Kuittausta varten varattu lyijykynä oli narulla kiinni pahvilaatikossa.

Ensimmäisen palkanhakuni oli jännittävä, neiti kyseli moneen kertaan nimeäni ja kuorta ei aluksi löytynyt mistään mutta kas kummaa, olihan se palkka kuitenkin siellä viimeisten joukossa. Vinosta hymystä päätellen halusi ehkä hiukan kiusoitella.

Neiti oli myöhemmin kyllä minua kohtaan myötämielinen, koska antoi minulle uuden vaneriroskiksen kun vanhasta lähti pohja. Hänestä se oli hauska juttu kun vihdoinkin uskalsin mennä pyytämään uuden. Esimerkkinä vaikutusvallasta pitkän uran Sanomissa tehnyt työ- ja senioritoverini Rauha, kertoi äskettäin muistellesamme entisiä aikoja kyseisen neidin kehottaneen häntä sitomaan kauniit pitkät hiuksensa koska ei ollut sopivaa pitää niitä auki. Kilttinä tyttönä Rauha tilasi kampaajan ruokatunniksi ja tuli konttoriin polkkatukassa. Kertomansa mukaan otsatukkakin oli leikattu ilman ohentamista joten paksu otsatukka sojotti pystyssä. Koko konttoriväki oli kuulemma kuohuksissaan muodonmuutoksesta, vanhoilla ”kurinpitäjillä” oli tosi suuri

vaikutus monen elämään. Rouva Virtanen joutui toista kesätyttöämme ojentamaan liian punaisesta kynsilakasta ja kielsi häntä syömästä omenaa työpöydän ääressä.

Suurta noloutta tunsin kerran, kun työtuolini, tuo vaappuva huovanpalalla pehmustettu esine, liukui altani ja lensin selälleni lattialle. Koko konttori oli täynnä ihmisiä ja hilpeys oli melkoinen kustannuksellani, niin työkavereiden kuin asiakkaidenkin puolelta.

Kesä kului nopeasti ja asiakkaita riitti, syksyllä Rouva Virtanen pyysi jäämään vakituiseksi ja sanoi että oli pitänyt itsestään selvänä että olin tullut jäädäkseeni.

Mikäpä siinä, työ oli tullut tutuksi ja palkka tärkeäksi.

En osannut silloin ajatella että yhtiössä oli olemassa kokonaan toinen maailma jota hallitsi painokone lähellä omaa työpaikkaani. Sitä paitsi rouva Virtasen taholta annettiin ymmärtää, että ei ole sopivaa edes käydä painon puolella vaan oli keskityttävä toimistoon eikä oikeastaan tuotantoväen kanssa sopinut veljeillä. Siispä tuotantopuoli jäi vieraaksi, eikä siitä koskaan esimiesten taholta puhuttu näinä alkuvuosina, piti keskittyä vain omaan annettuun tehtäväkenttään. Rouva Virtanen ehkä käännähtäisi haudassaan jos tietäisi että nykyinen mieheni on entinen offsetpainaja Sanomalan painosta.

Syksyn myötä tuli osastomme muutto Korkeavuorenkadulle, joten taakse jäi se lumoava, vanhahtavan konttorin atmosfääri kaikkine pikku erikoismausteineen ja värikkäine asiakkaineen, joita palvelimme jatkossa vain puhelimitse.

Parin vuoden päästä yllättäen tapahtui muutaman kuukauden kestänyt koeluontoinen sijoitus Arabian kaupunginosaan, vanhaan tehdastilaan sijoitettuun aikakauslehtien tilausliikenneosastoon, aikakauslehtien väen seassa olimme työtoverini Irmeli Salovaaran kanssa HS tilausasioita hoidellen kesän ajan.. Tietokoneista ei ollut tietoaakaan ja isossa salissa työskenteli kymmeniä konttoristeja käsitellen manuaalisesti aikakauslehtien tilausasioita. Esimies istui lasikopissa salin edessä. Pöydät olivat täynnä arkistolaatikoita, ilmeisesti lehdittäin järjestettynä, soittajalle voitiin antaa hänen tilaustaan koskevia tietoja näistä arkistoista manuaalisesti hakemalla. Puhelimet pirisivät lakkaamatta. Takapihalla sijaitseva leipomo ja viikonlopun läheisyydessä rouvat ostivat paljon pullaa kotiin vietäväksi, niin että entisessä tehdassalissa leijaili usein ihana leivonnaisten tuoksu. Syksyllä meidät komennettiin takaisin omalle osastolle Korkeavuorenkadulle rouva Virtasen luokse, haluttiin kai pitää Hesari ja IS tilaustoiminnot kuitenkin erillään aikakauslehdistä. Palasimme riemusta hihkuen takaisin.

Kyseisenä kesänä v. -68 vietin häitäni ja Rouva Virtanen pyysi puheilleen tiedustellakseen olenko mahdollisesti raskaana kun olen niin nuori mennäkseni jo naimisiin. Hän huokaisi helpottuneena kun kielsin asian ja antoi pyyheliinan häälähjäksi joka taisi olla aika harvinaista häneltä.

Kohta vietettiin Rouva Aune Virtasen 70-vuotispäiviä juhlallisesti. Hän ei ollut ainoa iäkäs toimihenkilö silloin, monelta osastolta löytyi näitä työlleen omistautuneita vanhoja ihmisiä. Tarina kertoo, että eräskin neiti, uskollinen työntekijä, kaatui johtajan huoneessa ja katkaisi kätensä. Pahasta loukkaantumisesta huolimatta hänen ainoa murheensa oli, etteivät hänen alushousunsa vain näkyneet. Kerrottiin, että sama henkilö menehtyi lopulta työpöytänsä ääreen.

Rouva Virtanen asui Kalevankadulla talon vuokra-asunnossa ja kerran viikossa ”tytöt” eli hänen lähimmät työtoverinsa muilta osastoilta saunoivat yhdessä ja kävivät välillä sopimassa tulevasta illanvietosta rouvan toimistohuoneessa. Huoneittemme väliovi oli useimmiten avoinna joten koska emme uskaltaneet puhella keskenämme mitään ylimääräistä, kuuntelimme joskus, kun puhelimet olivat hetken vaiti, mielellämme tuon huoneen tapahtumia.

Rouva Virtasen täytettyä 70 vuotta alkoi yhtiössä yleisesti iäkkäiden työntekijöiden siirtyminen eläkkeelle nopeutua ja nuorempi esimiessukupolvi tuli tilalle kehittämään työtapoja ja henkilöstöä. Rouva Virtanen ei ehtinyt olla eläkkeellä kauaakaan kun hän nukkui pois. Työ oli hänelle henki ja elämä, eikä hän olisi halunnut vielääkään iästään huolimatta jäädä työstä pois.

Tietokoneen tulo mullisti koko työnkuvan vaikka omat päätteet olivat vielä monien vuosien päässä.

Toimistotyö oli vaatinut valtavasti käsityötä vuosikymmenten ajan. Ennen kuin tietokone kuitenkin saatiin valjastettua tehokkaaseen käyttöön, vaati se paljon käsityötä, ylityötunteja ja kokeiluja. Mm. vanhaa tilauskanta koodattiin ja syötettiin tietokoneelle reaaliaikaisen manuaalikäsittelyn ohella, käytiin atk-alkeiskursseja. Työntekoon tuli uusia ulottuvuuksia ja uutta mielenkiintoa, myös hieman pelättiin opitaanko uusia asioita. Työn luonteeseen kuului, että vuodenvaihteet olivat työtä myöhäiseen iltaan arjet ja pyhät koska Hesarin koko tilauskanta uusiutui silloin eikä vielä tunnettu kestopilauksia. Vanhemmat rouvat varoittelivat, ettei kannata mennä tansseihin koska seuraavana päivänä pitää tulla taas aamusta aikaisin työhön. Niin sitä vaan mentiin ja jaksettiin olla ylitöissä vähillä yönillä kun nuoria oltiin!

Kun omat ylityökiireet helpottivat, halukkaat pääsivät iltatöihin Viikkosanomien puolelle Erottajalle laskemaan lehden järjestämän ”suosituin suomalainen” kilpailun vastauksia. Kivaa ja helppoa työtä, Tarvajärvi jäi mieleen suurena äänisaaliina.

Sitten valmistui suuri ihmeellinen Sanomala jota ensi kertaa käytiin katsastamassa jo silloin, kun paikalla oli vain metsä. Seuraavan kerran kävimmekin jo keskeneräisessä rakennuksessa johon tulisi toimistomme. Osastomme oli jo organisaatioltaan laaja HS-markkinoinnin jakeluosasto sisältäen monia toimintoja ja oma tehtävänikin oli muuttunut kokonaan.

Kahden hengen tilastointitoimistossamme Hillka Wikströmin kanssa laadimme erilaisia tilastoja ja tarkastimme postin jakelulaskutuksen oikeellisuutta rouvan tiukassa otteessa. Päivittäistä levikin tilannetta seurattiin joka päivä käsin laadittavasta painatusraportista. Painatusraporttiin sivukonttorit ilmoittivat tilaajamääränsä päivittäin, myös koko maan irtonumerot lisättiin niin Hesarin kuin Ilta-sanomienkin painatusta varten käsin raporttiin, kooste laskettiin yhteen ja painosmäärä painatusta varten saatiin seuraavaa numeroa varten joka päivä valmiiksi ennakkoon. Painokoneen painamaa todellista lehtimäärää verrattiin joka päivä käsintehtyyn raporttiin, isoja eroja lopullisessa lehtimäärässä ei saanut olla. Tiedot viettiin joka päivän kohdalle ”mustaan kirjaan” josta aina löytyi reaaliaikainen tilanne levikistä jotka molempien lehtien kohdalla olivat jatkuvassa hurjassa nousussa. Jos maailmalla tapahtui jotain järjestyttävää joka nosti lehtimäärät äkillisesti, kirjoitettiin etusivun otsikko kyseisen päivän viereen. Näistä kirjoista löytyi melkoinen historia lehtien kannalta merkittävistä ”kohutapahtumista” niin kotimaasta kuin ulkomaillakin tapahtuneista. Toivottavasti ”mustat” kirjat on arkistoitu.

Jos lehden koko seuraavana yönä muuttui sivumäärältään ennakoitua suuremmaksi, tärkeä tehtäväni oli soittaa muuttunut sivumäärätieto kaikille pääkaupunkiseudun konttoreille eli annettiin kääreisiin normaalista poikkeava koodausohje. Sivukonttoreissa tehtiin käsin oman alueen lehtinippujen kääreet ja kääreiden perusteella tuotannosta lähetettiin oikeankokoisissa nipuissa riittävä määrä lehtiä jokaisen sivukonttorin alueelle seuraavana yönä. Jos yksikin konttori olisi unohtunut soittolistalta, lehtiä olisi puuttunut kyseisestä kaupunginosasta. Kääreet noudettiin sivukonttoreista painoon joka päivä. Tämä ”soittotehtävä” kyllä aiheutti hiukan stressiä ja varmistin aina moneen kertaan että kaikille konttoreille oli ilmoitettu. Ilmoitusmäärien jatkuva kasvu aiheutti yhä useammin lehtien sivumäärän nousun jo viikolla isoihin lukemiin. On kerrottu, että ilmoituksia jouduttiin jättämään joskus pois lehdestä tilanpuutteen vuoksi.

Laskukoneen käyttö sokkona tuli automaattiseksi ominaisuudeksi ja useampi laskukone vuosien varrella meni vaihtoon kun näppäimet kuluivat. Uudemmat mallit olivat jo aika muovisia niiltä osin eli eivät kovin kestäviä. Myös yhteisjakelulaskutusta aloitettiin ja laskukone oli siinäkin tärkein työkalu. Vielä ei ollut omia päätteitä mutta yhteisjakelulaskutusta varten oli yhteispäätte modeemiyhteydellä Uudenmaankadun palkkatoimistoon, jossa tietokoneajot tehtiin tietotekniikkahenkilön läsnäollessa. Päätte oli tuotantotalon maisemakonttorissamme Sanomalassa hiukan huonossa paikassa koska päätteen johto kulki yleisen kävelyreitillä yli. Tietysti joku kulkija potkaisi johdon irti, koko perustallennustyö katosi taivaan tuuliin eli kymmeniä sivuja. Muutaman ”potkimisonnettomuuden” jälkeen, homma varmistettiin niin, että kaksi kertaa kuukaudessa menimme rouva Wikströmin kanssa taksilla tallentamaan tietoja

Helsinkiin, varmuuden vuoksi modeemin viereen. Tulosteet piti aina tilata atk-osastolta eri nimisinä proseduuriajoina niin, että saatiin laskutettavat tallennetut tiedot tarkastettua ja korjattua jonka jälkeen saatiin ajettua valmiit laskut yhteisjakelukumppaneille.

Laskujen määrä lisääntyi ripeästi melkein kuukausittain sitä mukaa kun jakeluntarkastajat solmivat uusia sopimuksia eri paikkakunnilla.

Sitten valmistui toimistotalo ja jakeluosasto muutti sinne viidenteen kerrokseen uusiin hienoihin avokonttoritiloihin.

Viihdyin jakeluosastolla n. 19 vuotta, kunnes Sanomalan tuotannonjohdossa vapautui osastosihteerin paikka ja siirryin uusiin ympyröihin Sanomalan tuotantotaloon hieman haikein mielin.

Toimintani Sanomain kerhossa aktivoitui edelleen, samoin tiivis kuorotoiminta omassa Sanomien Capriccio-kuorossa jatkui, lauloin myös useita vuosia eräässä tikkurilalaisessa melko menestyneessä sekakuorossa.

Sanomain Kerho on antanut erittäin paljon henkilökohtaisesti minulle, 25 vuotta aktiivista kuorotoimintaa, myös yli kymmenen vuotta johtokuntatyöskentelyä. Kuoroamme johti useita vuosia Auvo Nuotio, joka johdatti meitä moniin hienoihin esiintymisiin. Järjestimme kuorolaisten kanssa ohjelmallisia iltamia ja myyjäisiä, joiden tuotolla ostettiin tuliaisia veteraani- ja vanhainkoteihin joissa kävimme usein laulamassa. Capriccion kanssa teimme myös äänitteen, jota myytiin kiitettävästi, saadut varat käytettiin hyväntekeväisyyteen.

Harjoittelimme muutaman pienen sota-ajan näytelmänkin ohjelmistomme täytteksi. Olimme myös tv-ohjelmassa Laulunlyömät, joka oli Seppo Hovin luotsaama suosittu kuoro-ohjelma. Ohjelmassa olivat mukana myös Mikko Alatalo ja Reino Hirviseppä eli ”Palle” sekä Alkon ja Onnisen mieskuorolaisia meidän naisten lisäksi.

Osastosihteerin työ on ollut osaavien lehtiammattilaisten keskuudessa erittäin monipuolista ja antoisaa palvelutyötä. Kerhotoiminnan ulkopuolellakin olemme reissanneet vapaa-ajalla useasti mm. busseilla Savonlinnan oopperajuhlille sekä junalla Tangomarkkinoille, Kotkan teatteri ravintola Kairossa ja kotkalainen historia on tullut tutuksi hiljattain edesmenneen aikakauslehtipuolen entisen myyntipäällikön, ”Kotkan pojan” Antero Wellingin myötä. Hänen kanssaan näitä reissuja järjestelin, lähtijöitä oli aina runsaasti, harvoin selvittiin alle sadan henkilön. Antero järjesti myös seniorina ulkomaanmatkoja Kuubaan ja Kiinaan, risteilyn Latviaan ja paljon muita pienempiä retkiä joihin hän oli neuvotellut edulliset hinnat, reissut tulivat aina täyteen hetkessä.

Monia ihania työtovereita olen kohdannut matkan varrella. Yhdessä on jaettu ilon ja surunkin hetkiä. On vietetty juhlia työkavereiden kesken ja monista on tullut perheystäviä. Tuotannonjohdossa johtajamme Pekka Salmen kutsui meitä

laulavaksi organisaatioksi, laulumiehenä hänellä oli aina salkussaan laulun sanat myös englanniksi Juicen kappaleesta ”Viidestoista yö” ja silloin tällöin Juicea on laulettu yhdessä jonkin palaverin piristykseksi, vapaamuotoisissa tapaamisissa sitäkin enemmän. Ehkä Pekka on laulattanut myös ulkomaista kokousväkeä. Pikkujoulua vietimme viimeisinä työvuosinani Suomenlinnassa toukokuussa piknikillä, tämä tapa jatkuu kuulemma edelleen.

Tarinoita menneiltä työvuosilta on ”plakkarissani” paljon, olikin yllättävää saada paperille niin pieni osa hyvistä muistoista ja ihmisistä näin monisanaisesti.

Malmin Kaupallisessa Keskikoulussa meillä oli lehti nimeltään ”Malmin Möly”, jonka toimitustyöhön oppilaat osallistuivat, myös minä, innokkaasti. Ehkä kyseinen koululehti oli enne. Koulutovereistani olen tavannut joitakin myös Sanomien käytävillä myöhemmin.

Toivon sydämestäni että nykyinen työtämme jatkava uusi sukupolvi verkkolehtineen ja tabletteineen vaativassa työssään voisi edes ripauksen tuntea sitä kuuluisaa Sanomien henkeä, joka teki kohdallani pitkän 42 vuoden työuran mielekkääksi.

—